

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4101-08-05/2013

P/13/168

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz

T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60

lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/168 – Zagospodarowanie osadów powstających w oczyszczalniach ścieków komunalnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Sławomir Kierał, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 12851
Jednostka kontrolowana	Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o., ul. Szosa Bydgoska 49, 87-100 Toruń (dalej „Spółka”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysław Majewski, Prezes Zarządu

[dowód: akta kontroli str. 2-6]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości. Kontrolowana czyszczalnia prowadziła działalność zgodnie z decyzjami właściwych organów zezwalającymi na wytwarzanie odpadów (ustabilizowanych osadów ściekowych) oraz na prowadzenie działalności w zakresie ich odzysku. Postępowanie z osadami było zgodne z instrukcją obsługi i eksploatacji oczyszczalni. Wytworzone osady ściekowe, po poddaniu procesowi stabilizacji, były przeznaczone do produkcji podłoża i ziemi pod trawniki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ewidencjonowanie osadów ściekowych, realizacja obowiązków sprawozdawczych

1.1. Pozwolenia na wytwarzanie odpadów

Opis stanu
faktycznego

Przedmiotem kontroli było zagospodarowanie osadów powstających w latach 2011-2012 w oczyszczalni ścieków „Centralna” (dalej „oczyszczalnia”), zlokalizowanej przy ul. Szosa Bydgoska w Toruniu. Eksploatacją oczyszczalni zajmował się Wydział Oczyszczalni Ścieków (ES), podporządkowany organizacyjnie Zastępcy Prezesa ds. Eksploatacji (DE).

[dowód: akta kontroli str. 7-16]

Zgodnie z *Instrukcją technologiczno-eksploatacyjną* (z 1999 r.), oczyszczalnia przeznaczona była do mechaniczno-biologiczno-chemicznego oczyszczania

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, w ilości 90.000 m³ na dobę. Przyjmowała ona do oczyszczenia ścieki z systemu kanalizacyjnego północnej i południowej części Torunia oraz z gmin: Łysomice, Zławieś Wielka i Chełmża, a także ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi z terenu miasta i okolic. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych była Wisła.

W trakcie prowadzonego procesu oczyszczania mechanicznego i biologicznego ścieków, na oczyszczalni powstaje ustabilizowany w fermentacji metanowej, zhygienizowany i odwodniony osad ściekowy. Dobową ilość powstającego osadu szacowano na ok. 100-120 ton przy oczyszczaniu 90.000 m³ ścieków na dobę. Powstający osad miał uwodnienie w granicach 80%. Ustabilizowany i odwodniony na prasach filtracyjnych osad mieszany był ze słomą oraz trocinami i poddawany był procesowi kompostowania. Po okresie dojrzewania przekompostowany osad był przygotowany do dalszego przetwarzania (produkcji podłoża). Część osadu, która nie mogła być przekompostowana ze względu na brak terenu, była wapnowana, mieszana z ziemią z wykopów i trocinami oraz składowana przez okres co najmniej 6 miesięcy, po czym mogła być wykorzystywana do uprawy trawy, kwiatów i iglaków w zieleni miejskiej.

Oczyszczalnia w badanym okresie posiadała 3 pozwolenia na wytwarzanie odpadów, tj.:

1/ decyzję z dnia 2 listopada 2004 r. znak WSiR.II.6620-26/04, wydaną przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego na czas oznaczony do dnia 30 listopada 2014 r., zezwalającą na wytwarzanie odpadów (ustabilizowanych osadów ściekowych) oraz na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów takich, jak: odpadowa masa roślinna, odpady kory i korka, trociny, wióry, ścinki, drewno, płyta wiórowa, gleba i ziemia (w tym z pogłębiania), ustabilizowane osady ściekowe oraz odpady ulegające biodegradacji. Metody odzysku odpadów:

a) produkcja kompostu

Odwodniony na prasach osad zostaje wymieszany ze słomą i trocinami, który składowany jest w hali kompostowej i na utwardzonym, szczelnym placu w postaci pryzm. W tym czasie kompost jest systematycznie napowietrzany. W czasie kompostowania zachodzą procesy mineralizacji materii organicznej, higienizacja oraz odwodnienie kompostu. Po ok. 2 miesiącach kompost wywożony jest z hali na uszczelniony plac dojrzewania. Na placu kompost jest ponownie przyzrywany i poddawany procesowi dojrzewania, po czym przygotowany jest do dalszego przetwarzania.

b) produkcja podłoża

Podłoże produkuje się mieszając przefermentowany osad z ziemią i trocinami według określonej proporcji. Trociny dodawane są w celu powstrzymania procesów zagniwania podłoża. Produkcja przebiega na utwardzonych placach na terenie oczyszczalni. Gotowe podłoże wywozi się na tereny oczyszczalni i tam pozostawia się w postaci 30 cm warstwy. Na tym podłożu rozsiewana jest gorczyca, która przyspiesza mineralizację materii organicznej. Po okresie 2 miesięcy podłoże zostaje uformowane w hałdy i magazynowane. Za pełnowartościowy produkt uważa się podłoże, którego czas magazynowania (leżakowania) przekroczy 6 miesięcy. Podłoże wykorzystuje się do dalszej produkcji. Na bazie kompostu produkuje się ziemię, która wykorzystywana jest do uprawy trawy, kwiatów i iglaków w zieleni miejskiej.

[dowód: akta kontroli str. 17-21]

2/ decyzję z dnia 20 lipca 2010 r. znak ŚG.I.es. 7636-76/10, wydaną przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego na czas oznaczony do dnia 15 lipca 2020 r., udzielającą pozwolenia na wytwarzanie odpadów takich m.in., jak pochodzące z procesu oczyszczania ścieków:

- skratki (kod 19 08 01) w ilości 750 Mg/rok – miały być przepłukiwane, sprasowane, umieszczane w kontenerze, okresowo dezynfekowane i magazynowane w budynku krat; po wypełnieniu kontenera odpady miały być wywożone na utwardzony i skanalizowany plac na terenie oczyszczalni;
- zawartość piaskowników (kod: 19 08 02) w ilości 2.200 Mg/rok – odpady po odwodnieniu na przyłomie odciekowej miały być gromadzone w kontenerze, a po jego wypełnieniu wywożone na utwardzony i skanalizowany plac na terenie oczyszczalni;
- komunalne ustabilizowane osady ściekowe (kod: 19 08 05) w ilości 50.000 Mg/rok. Odpady miały być gromadzone w hali kompostowej i na utwardzonym, szczelnym placu w postaci przyłomu przez ok. 2 miesiące. W tym czasie kompost miał być systematycznie napowietrzany, a następnie wywieziony z hali na uszczelniony plac dojrzwania. Na placu kompost miał być przyłomowany w wysokie hałdy i poddawany procesowi dojrzwania. Po tym okresie kompost był przygotowany do dalszego przetwarzania.

[dowód: akta kontroli str. 22-27]

3/ decyzję z dnia 18 grudnia 2012 r. znak ŚG.I.7243.46.2012.ES, wydaną przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego na czas oznaczony do dnia 15 grudnia 2022 r., udzielającą pozwolenia na wytwarzanie odpadów takich m.in., jak pochodzące z procesu oczyszczania ścieków:

- skratki – w ilości 800 Mg/rok,
- zawartość piaskowników – w ilości 2.500 Mg/rok,
- komunalne ustabilizowane osady ściekowe – w ilości 50.000 Mg/rok,
- inne niewymienione odpady (kod: 19 08 99) – w ilości 100 Mg/rok.

W ww. decyzji został opisany proces suszenia odwodnionego osadu, wdrażany w oczyszczalni.

[dowód: akta kontroli str. 28-36]

1.2. Prowadzenie ewidencji osadów wytworzonych w procesie oczyszczania ścieków

Spółka nie przyjmowała osadów od innych wytwórców, ani nie przekazywała osadów wytworzonych w procesie oczyszczania ścieków.

Karty ewidencji komunalnych osadów ściekowych wytworzonych w badanym okresie zawierały wszystkie wymagane informacje przewidziane w formularzu stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów².

[dowód: akta kontroli str. 37-44]

² Dz. U. Nr 249, poz. 1673

1.3. Zbiorcze zestawienia danych o komunalnych osadach ściekowych

W badanym okresie zaewidencjonowano następujące ilości komunalnych osadów ściekowych: 29.207 Mg w 2011 r. i 29.430 Mg w 2012 r.

Zaewidencjonowana masa wytworzonych osadów ściekowych przesyłanych Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego była zgodna z danymi wykazanymi w rocznych zbiorczych zestawieniach danych o komunalnych osadach ściekowych, które przekazano do Urzędu Marszałkowskiego w terminach: 3 marca 2012 r. – za 2011 r. i 5 marca 2013 r. – za 2012 r. Nie dokonywano korekt w ww. zestawieniach.

[dowód: akta kontroli str. 45-54]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Postępowanie z wytworzonymi osadami ściekowymi na terenie oczyszczalni

2.1. Liczba mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnię, ilość oczyszczonych ścieków i kierunki zagospodarowania osadów

Opis stanu
faktycznego

Dane w powyższym zakresie, na podstawie ewidencji osadów oraz *Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w roku 2011 i 2012*, przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Lp	Wyszczególnienie	Lata	
		2011	2012
1	2	3	4
1	Równoważna liczba mieszkańców (RLM) w aglomeracji stan na 31 grudnia*	555000	258305
1.1	RLM wg danych KZGW z realizacji KPOŚK**	229949	250441
2	liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego stan na 31 grudnia	193295	214109
3	liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny stan na 31 grudnia	4640	3957
4	ilość oczyszczanych ścieków komunalnych ogółem w ciągu roku, w tys. m ³ /r.	19483,3	17664,57
4.1	– w tym ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi w tys. m ³ /r.	92,442	76,255
5.	masa osadów ustabilizowanych i zagęszczonych po procesie mechanicznego odwodnienia powstająca w oczyszczalni w Mg/rok i przekazana na następujące cele:	29207	28430
5.1	- w rolnictwie, rozumianym jako uprawa wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz w Mg:	-	-
5.2.	- do uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz w Mg:	-	-
5.3.	- do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu w Mg:	-	-
5.4	- do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne w Mg:	-	-
5.5	- do dostosowania gruntów do określonych potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów w Mg:	-	-

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

5.6	- do produkcji nawozów w Mg:	-	-
5.7	- do składowania na składowiskach odpadów w Mg:	-	-
5.8	- poddania przekształceniom termicznym w Mg:	-	-
5.9	- do magazynowania czasowo na terenie oczyszczalni w Mg: osad w produktach	18618	10138
5.10	- na inne cele w Mg: ziemia pod trawniki, ziemia kondycjonowana osadem	10589	18292
6	masa osadów przeliczona na suchą masę powstająca w oczyszczalni w Mg/rok i przekazana na następujące:	4644	4435
6.1	- w rolnictwie, rozumianym jako uprawa wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz w Mg:	-	-
6.2	- do uprawy roślin przeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz w Mg:	-	-
6.3	- do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu w Mg:	-	-
6.4	- do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne w Mg:	-	-
6.5	- do dostosowania gruntów do określonych potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w Mg:	-	-
6.6	- do produkcji nawozów w Mg:	-	-
6.7	- do składowania na składowiskach odpadów w Mg:	-	-
6.8	- poddania przekształceniom termicznym w Mg:	-	-
6.9	- do magazynowania czasowo na terenie oczyszczalni w Mg: w produktach osadu	2960	1582
6.10	- na inne cele w Mg: ziemia pod trawniki, ziemia kondycjonowana osadem	1684	2853
7.1.	Wskaźnik masy osadów (mechanicznie odwodnionych) do ilości oczyszczanych ścieków – wiersz [5 : 4] w kg/m ³ :	1,499	1,609
7.2.	Wskaźnik masy osadów przeliczonych na suchą masę do ilości oczyszczanych ścieków – wiersz [6 : 4] w kg/m ³ :	0,238	0,251
7.3.	Średnie uwodnienie osadów po mechanicznym odwodnieniu w %:	84,1	84,4
8.	Masa magazynowanych osadów na terenie oczyszczalni na dzień 31 grudnia w Mg:***	-	-

* Różnica RLM w poszczególnych latach wynika z podjęcia przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 28 maja 2012 r. uchwały nr XXI/378/12 w sprawie ustanowienia Aglomeracji Toruń obejmującej część miasta Torunia, część miasta Chełmża oraz część gmin: Żławień Wielka, Chełmża i Łysomice (teren Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej). Poprzednio obowiązywało rozporządzenie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nr 19/2008 z dnia 22 lipca 2008 r., zgodnie z którym RLM wynosiła 555 000.

** 229 949 – RLM korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2011 r., w tym: RLM mieszkańców – 193 295, RLM przemysłu – 32 959, RLM osób czasowo przebywających w aglomeracji – 3 695;

250 441 – RLM korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2012 r., w tym: RLM mieszkańców – 214 109, RLM przemysłu – 32 335, RLM osób czasowo przebywających w aglomeracji – 3 997.

*** Nie magazynowano osadów. Magazynowane były produkty powstałe na bazie osadów.

[dowód: akta kontroli str. 55-58]

2.2. Legalizacja urządzeń wagowych do kontroli wytwarzanych osadów ściekowych

Oczyszczalnia nie posiadała wagi do kontroli wytwarzanych osadów ściekowych. Masa osadu była ustalana na podstawie ładowności samochodu-wywrotki przewożącej osad z pras na place gospodarki osadowej i pomnażana przez ilość wywrotek na dobę/miesiąc/rok, przyjmując 1Mg równy 1m³.

[dowód: akta kontroli str. 59-60]

2.3. Stabilizacja osadów ściekowych

Stabilizacji biologicznej poddano cały osad wytworzony w 2011 r., tj. 29 207 Mg (4 643,7 Mg suchej masy). W 2012 r. wytworzono 28 430 Mg osadów (4 435,1 Mg suchej masy), z czego ustabilizowano i przeznaczono do produkcji 27 920 Mg (17 470 Mg do produkcji podłoża surowego i 10 450 Mg do produkcji osadu przekompostowanego). Pozostałą część osadów (510 Mg) złożono w hali magazynowej celem prób na instalacji suszenia osadu. Chemiczna stabilizacja osadu w 2011 r. została wstrzymana, ponieważ w związku z budową instalacji suszenia osadu zdemonstrowana została stacja zadawania wapna.

[dowód: akta kontroli str. 37, 41, 55-60]

W dniu 9 kwietnia 2013 r. kontroler, działając na podstawie art. 39 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴, w obecności kierownika Wydziału Oczyszczalni Ścieków, dokonał oględzin terenu, obiektów i urządzeń wytwarzania i zagospodarowania osadów wytworzonych w procesie oczyszczania ścieków na terenie oczyszczalni.

W wyniku oględzin ustalono, że urządzenia stabilizujące osady pracowały zgodnie z *Instrukcją technologiczno-eksploatacyjną*, a osady nie były składowane. Efektem technologicznym procesów fermentacyjnych był zmineralizowany i ustabilizowany sanitarnie osad, który był transportowany na utwardzony plac przed wiatą. Był on następnie mieszany z materiałem strukturalnym (słomą, zrębkami) i formowany w pryzmach. Następnie osad był transportowany na pryzmy pod wiatą, gdzie przez ok. 2 miesiące był mieszany i napowietrzany. Po tym okresie osad przekompostowany był poddawany badaniom laboratoryjnym i przewożony na utwardzony plac dojrzwania, gdzie po wymieszaniu był składowany przez ok. 3-4 miesiące. Po okresie dojrzwania prowadzono kolejne badania laboratoryjne, a w przypadku pozytywnego ich wyniku był on wykorzystywany do produkcji ziemi (podłoża) przeznaczonego pod urządzenie terenów zielonych. Przygotowana też była do rozruchu technologicznego nowowytbudowana instalacja odwadniania osadów.

[dowód: akta kontroli str. 61-62]

2.4. Zagospodarowanie osadów poddanych unieszkodliwieniu, nie nadających się do zastosowania w rolnictwie

Zjawisko nie wystąpiło. Produkty z osadu, tj. ziemia pod trawniki i ziemia kondycjonowana osadem (podłoże) nie były stosowane w rolnictwie.

[dowód: akta kontroli str. 59-60]

2.5. Magazynowanie osadów

Wytwarzane w oczyszczalni osady ściekowe nie były magazynowane. Magazynowane były produkty powstałe na bazie osadów.

2.6. Zakres i częstotliwość badań laboratoryjnych osadów

Wytwarzane w oczyszczalni osady ściekowe w procesie ich wykorzystania były poddawane trzykrotnemu badaniu laboratoryjnemu metodami referencyjnymi, tj.:

1/ osady ściekowe odwodnione były poddawane badaniom z częstotliwością raz na dwa miesiące przez:

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82

- a) Laboratorium Badawcze Spółki – w zakresie: odczynu pH, zawartości suchej masy, substancji organicznej, azotu ogólnego, azotu amonowego oraz fosforu ogólnego,
- b) Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu (PSSE) – w zakresie: zawartości wapnia i magnezu, zawartości metali ciężkich (ołowiu, kadmu, rtęci, niklu, cynku, miedzi i chromu), obecności bakterii chorobotwórczych z rodzaju Salmonella oraz liczby żywych jaj pasożytów jelitowych (Ascaris, Trichuris i Toxocara);

2/ osad przekompostowany był poddawany badaniom z częstotliwością raz na dwa miesiące przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Toruniu – w zakresie: zawartości potasu ogólnego i metali ciężkich (ołowiu, kadmu, rtęci, niklu, cynku, miedzi i chromu), obecności bakterii chorobotwórczych z rodzaju Salmonella oraz liczby żywych jaj pasożytów jelitowych (Ascaris, Trichuris i Toxocara), a w pozostałym zakresie przez Laboratorium badawcze Spółki;

3/ ziemia pod trawniki i ziemia kondycjonowana osadem były poddawane badaniom z częstotliwością raz na sześć miesięcy przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Toruniu – w zakresie: wilgotności, pH, zawartości azotu ogólnego, fosforu ogólnego, potasu ogólnego, wapnia, magnezu i sodu, metali ciężkich (ołowiu, kadmu, rtęci, niklu, cynku, miedzi i chromu), obecności bakterii chorobotwórczych z rodzaju Salmonella oraz liczby żywych jaj pasożytów jelitowych (Ascaris, Trichuris i Toxocara).

Laboratorium Badawcze Spółki posiadało akredytację Polskiego Centrum Akredytacji (PCA) obejmujące: badania chemiczne wody i ścieków, mikrobiologiczne wody, właściwości fizycznych wody i ścieków oraz pobieranie próbek wody i ścieków (Certyfikat Akredytacji Nr AB 386).

[dowód: akta kontroli str. 63-69]

PSSE w Toruniu, której Oddział Laboratoryjny posiadał akredytację PCA (Certyfikat Akredytacji Nr AB 583), wykonywała badania osadu ściekowego i jego produktów na podstawie zawartych ze Spółką umów.

[dowód: akta kontroli str. 70-75]

Badania osadów odwodnionych nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych zawartości metali ciężkich. Wykazały natomiast w 5 przypadkach w 2011 r. i w 5 przypadkach w 2012 r. obecność w osadach pałeczek z rodzaju Salmonella oraz w jednym przypadku (w 2011 r.) obecność jaj pasożytów jelitowych z rodzaju Toxocara. Wyniki badań osadów ściekowych wykonanych przez PSSE w Toruniu w latach 2006-2007 wskazywały, że po okresie 3 miesięcy kompostowania osadów następowała likwidacja bakterii chorobotwórczych z rodzaju Salmonella.

[dowód: akta kontroli str. 76-111, 112-113]

Badania ziemi kondycjonowanej osadem przed wywiezieniem w jednym przypadku (w 2012 r.) wykazały obecność pałeczek z rodzaju Salmonella oraz pasożytów jelitowych z rodzaju Ascaris i Toxocara. Ponowne badania przeprowadzone po miesiącu nie wykazały obecności ww. pałeczek i jaj pasożytów. Oznaczone ilości metali ciężkich w każdej próbie nie przekraczały ilości dopuszczalnych w wierzchniej warstwie gruntu przy stosowaniu komunalnych osadów ściekowych.

[dowód: akta kontroli str. 114-122]

Badania ziemi pod trawniki przed wywiezieniem w jednym przypadku (w 2011 r.) wykazały obecność pałeczek z rodzaju Salmonella oraz w jednym przypadku (w 2012 r.) obecność pasożytów jelitowych z rodzaju Ascaris i Toxocara. Ponowne badania przeprowadzone po miesiącu nie wykazały obecności ww. pałeczek i jaj pasożytów. Oznaczone ilości metali ciężkich w każdej próbie nie przekraczały ilości

dopuszczalnych w wierzchniej warstwie gruntu przy stosowaniu komunalnych osadów ściekowych.

[dowód: akta kontroli str. 123-132]

Zgodnie z opinią Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach z dnia 11 lipca 2002 r. o *wartości nawozowej i możliwości przyrodniczego wykorzystania ziemi pod trawniki i rośliny ozdobne*, produkt oczyszczalni w postaci ziemi posiadał wartość nawozową i mógł być stosowany pod rośliny ozdobne, przy zakładaniu trawników, skwerów, placów zieleni, terenów zieleni miejskiej i przemysłowej, w szkółkach drzew i krzewów ozdobnych, przy zadrzewianiu i zalesianiu terenów oraz do rekultywacji gruntów na terenach zdegradowanych.

[dowód: akta kontroli str. 133-137]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

3. Zagospodarowanie osadów ściekowych

Opis stanu
faktycznego

3.1. Miejsce odzysku lub unieszkodliwiania osadów

Osady ściekowe były kierowane do odzysku na terenie oczyszczalni. Osad poddawany był stabilizacji biologicznej. Produkty z osadu ściekowego wytworzonego w oczyszczalni, tj. ziemia pod trawniki i ziemia kondycjonowana osadem (podłoże), ze względu na zawartość składników pokarmowych (azot, fosfor), można było wykorzystać do zakładania zieleńców. Nie były one stosowane poza terenem województwa kujawsko-pomorskiego.

[dowód: akta kontroli str. 59-60]

3.2. Stosowanie osadów

Osady ściekowe wytworzone w oczyszczalni nie były stosowane na gruntach. Z osadów nie wytwarzano kompostu ani nawozów. Osad poddawano procesowi kompostowania, a uzyskany produkt nie był kompostem, gdyż nie spełniał wymogów jakościowych, aby mógł być uznawany za nawóz organiczny. Osadu przekompostowanego nie wprowadzano do obrotu, a jedynie wytwarzano z niego ziemię pod trawniki. Nie przekazywano osadów do rekultywacji terenów, do dostosowania gruntów do określonych potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, ani na składowiska odpadów komunalnych. Osadów ściekowych nie poddawano także obróbce termicznej.

[dowód: akta kontroli str. 59-60]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

4. Realizacja wniosków pokontrolnych

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie oczyszczalnia była trzykrotnie kontrolowana przez Inspekcję Ochrony Środowiska – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

Delegaturę w Toruniu w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Kontrole przeprowadzone w okresach: od 15 do 17 czerwca 2011 r. i od 26 września do 2 października 2012 r. były planowe i obejmowały swym zakresem m.in. gospodarkę osadami ściekowymi – nie stwierdzono naruszeń i nieprawidłowości.

Kontrolę w okresie od 7 do 16 listopada 2012 r. przeprowadzono w związku z zawiadomieniem o zakończeniu robót budowlanych i zamiarze rozpoczęcia użytkowania obiektów budowlanych w ramach projektu „Modernizacja gospodarki osadowej w Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Toruniu (budowa systemu termicznej przeróbki osadów)” – bez suszarni tych odpadów. W protokole kontroli podano, że przedmiotowa modernizacja była pierwszym etapem przedsięwzięcia polegającego na suszeniu komunalnych osadów ściekowych, a oddana do użytku inwestycja polegała na przygotowaniu (odwodnieniu) osadu przed poddaniem go suszeniu. Modernizacja istniejącego układu odwadniania polegała na zlikwidowaniu pras filtracyjnych i wykonaniu wirówek dekantacyjnych. Nowoprojektowana instalacja odwadniania osadów miała umożliwić uzyskanie min. 25% suchej masy w osadzie odwodnionym. Nie stwierdzono naruszeń i nieprawidłowości.

[dowód: akta kontroli str. 138-171]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Ustalenia kontroli nie uzasadniają sformułowania uwag.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Bydgoszcz, dnia ... kwietnia 2013 r.

Kontroler
Sławomir Kierat
doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Jarosław Wenderlich

.....
podpis

.....
podpis

